

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0418U003743

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-11-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Катерина Олександрівна

2. Kravchenko Kateryna Oleksandrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 11.00.02

Назва наукової спеціальності: Економічна та соціальна географія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 09-11-2018

Спеціальність за освітою: економічна та соціальна географія

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 64.051.23

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 39.21, 06.41

Тема дисертації:

1. Суспільно-географічні особливості формування та розвитку системи розселення Харківської області
2. Socio-geographical features of formation and development of the settlement system of the Kharkiv region

Реферат:

1. В роботі розкрито науково-методологічні основи суспільно-географічного дослідження регіональної системи розселення, зокрема передумови, чинники та форми розселення, трансформаційні етапи та ієрархічні рівні розселення, визначено аспекти розселення населення. Встановлено особливості системи розселення як територіальної основи та функціональної складової регіональної соціогеосистеми, виявлено її характеристики. Обґрунтовано методологію суспільно- географічного дослідження регіональної системи розселення, визначено підходи та методи, розкрито сутність оціночно-прогностичної моделі міграційних процесів. Проведено ретроспективний аналіз заселення Харківської області, визначено періоди розселенського освоєння. Виконано аналіз просторового розподілу населення Харківської області, топологічний аналіз системи розселення регіону, визначено центри тяжіння населення та досліджено їх динаміку у часі, виявлено тенденції трансформації системи розселення. Наведено результати моделювання міграційних процесів Харківської області з огляду на необхідність формування поліцентричної моделі просторового розвитку. Визначено перспективні «точки росту» системи розселення Харківської області на

основі проведеного моделювання міграційних процесів, ІФВ-моделювання та ГІС-аналізу. Проведено SWOT-аналіз системи розселення Харківської області та запропоновано рекомендації для переходу Харківської області на поліцентричну модель просторового розвитку.

2. The paper deals with the establishment of spatial and temporal tendencies in evolution of settlement system of the Kharkiv region and identification of problems and prospects of its development. Scientific and methodological foundations of the socio-geographical research of the regional settlement system are discussed. The conceptual-terminological apparatus of the study is formed. It reveals definitions to "settlement system", "reference framework of resettlement", "growth poles", "population settlement processes". It also concerns population structure, particularly preconditions, factors and forms of resettlement. Transformational stages and hierarchical levels of settlement are demonstrated. Aspects of population settlement are determined. Features of settlement system as a functional component of the regional sociogeosystem are distinguished, its characteristics are stated, functions of settlements are formulated, analysis of the concepts of "population settlement" and related ones used by various authors is carried out. Levels of territory economic development are allocated. Methodology of socio-geographical research of the regional settlement system is substantiated. The main approaches and methods are determined. The essence of the estimation-prognostic model of migration processes of the region is disclosed. The place of the Kharkiv region's resettlement system is distinguished in the national population settlement system. Peculiarities of territorial communities' formation in Ukraine are studied. Analysis of the decentralization processes trends in the Kharkiv region is made while it is classified according to the types of regional communities. Problems and prospects of territorial communities' formation in the Kharkiv region are stated. Using retrospective analysis migration waves and population settlement factors in the Kharkiv region are determined. Periods and subperiods of the Kharkiv region's settlement system are established. Migration and depopulation processes and their influence on the region's settlement system are investigated. Features of modern territorial structure of settlement system of the Kharkiv region, density of settlements and transport network of the region are objected. Structure of the administrative-territorial structure of the Kharkiv region is represented. Local systems of the region's settlement are classified according to the forms of a supporting framework. Classification of the Kharkiv region's cities of is made on the basis of humanity. They are grouped according to employment of the population in different types of economic activities, the role in resettlement system. Organizational clusters of population settlement system are determined. Population density is shown. Correlation of urban and rural settlements in cities and districts of the region is investigated; the region's urbanization processes are considered. District typification of the Kharkiv region is carried out according to urbanization level and settlement structure. Analysis of population spatial distribution and topological analysis of resettlement system of the region are in focus. Gravity centers of the population are determined; their dynamics in time is studied; transformation tendency of the settlement system is highlighted. Population movement in the Kharkiv region in cities and districts is staged, their grouping is carried out at the rates of population decline. Grouping of urban sociogeosystems of the region and time periods of their development is demonstrated.; It is based on the results of cluster analysis, IFI-modeling of settlement system, settlement potential, birth and mortality rate in the Kharkiv region. Results of estimation and prognostic modeling of migration processes in the Kharkiv region are presented, taking into account necessity of forming a polycentric model of the regional development. Perspective «growth points» of the Kharkiv region's settlement system are determined on calculations' results basing on the «rank-size» rule. Migration processes modeling, IFI- modeling, GISanalysis are conducted. SWOT analysis of settlement system of the Kharkiv region is carried out. Problems and perspectives of its development are identified; measures of regional demographic and ecosystem policy are stated.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Немець Костянтин Аркадійович

2. Niemets Kostiantyn Arkadiiovych

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Круль Володимир Петрович

2. Krul Volodymyr Petrovych

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мезенцева Наталія Іванівна

2. Mezentseva Nataliia Ivanivna

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Немець Людмила Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Немець Людмила Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.